

© Рада Європи/Європейський суд з прав людини, 2012 р. Цей переклад підготовлено на замовлення і за підтримки Цільового фонду «Права людини» Ради Європи (www.coe.int/humanrightstrustfund). Він не є зобов'язальним для Суду. Дивіться додатково повний текст повідомлення про авторські права в кінці цього документа.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2012. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court. For further information see the full copyright indication at the end of this document.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2012. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour. Pour plus de renseignements veuillez lire l'indication de copyright/droits d'auteur à la fin du présent document.

Інформаційний бюлетень з практики Суду № 125

Грудень 2009 року

«Сейдич і Фінци проти Боснії і Герцеговини» - 27996/06

Рішення Великої палати від 22.12.2009 року

Стаття 1 Протоколу № 12

Відсутність у осіб циганського та єврейського походження права балотуватися на виборах до найвищих органів влади: *порушення*

Стаття 14

Дискримінація

Відсутність у осіб циганського та єврейського походження права балотуватися на виборах до Парламенту: *порушення*

Факти – Обидва заявники є громадянами Боснії і Герцеговини; маючи циганське (перший заявник) і єврейське (другий заявник) етнічне походження, вони є провідними громадськими діячами. На момент винесення рішення Європейським судом Пан Сейдич був міжнародним спостерігачем Місії ОБСЄ у справах ромів Боснії і Герцеговини, тимчасом як пан Фінци – послом Боснії і Герцеговини у Швейцарії. Згідно з Конституцією Боснії і Герцеговини 1995 року – яка була додатком до Дейтонської мирної угоди 1995 року – право балотуватися на виборах до Президії (що складалася з трьох членів) та до Палати народів (верхньої палати Загальнодержавного парламенту) Боснії і Герцеговини мали лише особи, які належали до одного з так званих "державоутворюючих народів" (босняків, хорватів або сербів). Заявники скаржилися, що, незважаючи на наявність у них досвіду, який дозволяв їм обіймати найвищі виборні посади в країні, положення Конституції не дозволяли їм висувати свої кандидатури на такі посади з огляду на їхнє етнічне походження.

Право – Стаття 14 Конвенції, узята в поєднанні зі статтею 3 Першого протоколу (вибори до Палати народів Боснії і Герцеговини): Оскільки Палата народів складається з депутатів, призначених законодавчими органами двох Утворень Боснії і Герцеговини і має широкі повноваження з контролю за прийняттям законодавства, Суд встановив, що вибори до цієї палати (верхньої палати Загальнодержавного парламенту) підпадають під дію статті 3 Першого протоколу. Він повторив, що в сучасному демократичному суспільстві дискримінація, яка здійснюється виключно за расовою ознакою, не може виправдовуватися будь-якими об'єктивними підставами. Заявники, повідомивши про

своє етнічне походження (а саме, що перший є циганом, а другий – євреєм) і не побажавши заявляти про свою належність до «державоутворюючого народу», внаслідок цього позбавилися права балотуватися до Палати народів. Відповідні дискримінаційні положення переслідували мету, яка в цілому відповідала загальним цілям Конвенції, а саме цілям відновлення миру. На момент, коли приймалися оскаржувані конституційні положення, їх мета полягала в тому, щоб забезпечити припинення жорстокого конфлікту, який супроводжувався актами геноциду та «етнічними чистками». З огляду на характер цього конфлікту, потрібно було, щоб умови забезпечення миру були погоджені між «державоутворюючими народами». Це могло служити поясненням того факту, що на мирних переговорах були відсутні представники інших громад (зокрема, ромів і євреїв) і що увага учасників переговорів зосереджувалася на тому, як забезпечити в суспільстві реальну рівність між «державоутворюючими народами» після завершення збройного конфлікту. Однак Суд не міг не зважити на значні позитивні зміни, які відбулися в Боснії і Герцеговині з часу укладення Дейтонської мирної угоди: у 2005 році колишні сторони конфлікту добровільно зняли з себе функцію контролю над збройними силами і перетворили їх на невелику професійну армію; у 2006 році Боснія і Герцеговина приєдналася до програми НАТО «Партнерство заради миру»; у 2008 році вона підписала й ратифікувала Угоду про стабілізацію і асоціацію з Європейським Союзом; у березні 2009 року вперше успішно внесла поправки до Загальнодержавної конституції; і нещодавно її було обрано членом Ради Безпеки ООН на дворічний строк, починаючи з січня 2010 року. До того ж, ратифікувавши без будь-яких застережень Конвенцію і Протоколи до неї в 2002 році, Держава-відповідач взяла на себе, зокрема, зобов'язання переглянути упродовж одного року, за підтримки з боку Венеціанської комісії, своє виборче законодавство і, за необхідності, привести його у відповідність до стандартів Ради Європи. Подібне зобов'язання вона також взяла на себе при ратифікації Угоди про стабілізацію і асоціацію з ЄС. Нарешті, хоча насправді Конвенція сама по собі не вимагала від Держави-відповідача повністю відмовитися від своїх специфічних механізмів розподілу влади, у висновках Венеціанської комісії чітко вказувалося на існування інших механізмів розподілу влади, які автоматично не призводять до повного виключення можливості залучення представників інших громад. Отже, не було об'єктивних і розумних підстав для збереження чинності положень, що позбавляли заявників права балотуватися на виборах до Палати народів Боснії і Герцеговини.

Висновок: порушення (чотирнадцятьма голосами проти трьох).

Стаття 1 Протоколу № 12 (вибори до Президії Боснії і Герцеговини): Тимчасом як стаття 14 Конвенції забороняє дискримінацію при користуванні «правами та свободами, визнаними в цій Конвенції», стаття 1 Протоколу № 12 поширює гарантії захисту на «будь-яке передбачене законом право», встановлюючи таким чином загальну заборону дискримінації. Отже, незалежно від того, чи підпадали вибори до Президії під дію статті 3 Першого протоколу, ця скарга стосувалася «передбаченого законом права» і тому стаття 1 Протоколу № 12 була застосовною. Унаслідок того, що заявники у справі, що розглядається, не заявили про свою належність до «державоутворюючого народу», вони позбавилися також права балотуватися на виборах до Президії. Оскільки поняття дискримінації, забороненої статтею 14, має тлумачитися так само як і поняття дискримінації, забороненої статтею 1 Протоколу № 12, тоді на таких самих підставах слід визнати дискримінаційними й конституційні положення, внаслідок яких заявники були позбавлені права балотуватися на виборах до Президії.

Висновок: порушення (шістнадцятьма голосами проти одного).

Стаття 41: Констатація порушення сама по собі становить справедливую сатисфакцію за спричинену моральну шкоду.

© Рада Європи/Європейський суд з прав людини, 2012 р.

Офіційними мовами Європейського суду з прав людини є англійська та французька мови. Цей переклад підготовлено на замовлення і за підтримки Цільового фонду «Права людини» Ради Європи (www.coe.int/humanrightstrustfund). Він не є зобов'язальним для Суду, і Суд також не несе відповідальності за його якість. Переклад можна завантажити з електронної бази рішень (HUDOC) Європейського Суду з прав людини (<http://hudoc.echr.coe.int>) або з будь-якої іншої бази, в якій його розміщено з дозволу Суду. Копіювання тексту перекладу допускається в некомерційних цілях за умови наведення повної назви справи, разом із вищенаведеним повідомленням про авторські права та посиланням на Цільовий фонд «Права людини». З питань, пов'язаних з наміром використати ту чи іншу частину цього перекладу в комерційних цілях, прохання звертатися за адресою publishing@echr.coe.int.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2012.

The official languages of the European Court of Human Rights are English and French. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court, nor does the Court take any responsibility for the quality thereof. It may be downloaded from the HUDOC case-law database of the European Court of Human Rights (<http://hudoc.echr.coe.int>) or from any other database with which the Court has shared it. It may be reproduced for non-commercial purposes on condition that the full title of the case is cited, together with the above copyright indication and reference to the Human Rights Trust Fund. If it is intended to use any part of this translation for commercial purposes, please contact publishing@echr.coe.int.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2012.

Les langues officielles de la Cour européenne des droits de l'homme sont le français et l'anglais. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour, et celle-ci décline toute responsabilité quant à sa qualité. Elle peut être téléchargée à partir de HUDOC, la base de jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme (<http://hudoc.echr.coe.int>), ou de toute autre base de données à laquelle HUDOC l'a communiquée. Elle peut être reproduite à des fins non commerciales, sous réserve que le titre de l'affaire soit cité en entier et s'accompagne de l'indication de copyright ci-dessus ainsi que de la référence au Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme. Toute personne souhaitant se servir de tout ou partie de la présente traduction à des fins commerciales est invitée à le signaler à l'adresse suivante : publishing@echr.coe.int